

Ireneusz Grzegorz Skłodowski

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw

Opodatkowanie a rentowność branży niskiego hazardu

Wstęp

Rynek gier urządanych na automatach o niskich wygranych (ANW) zwanych potocznie „niskim hazardem” począwszy od 2003 r. do końca 2009 r. podlegał regulacjom ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (Dz.U. z 2004 r., Nr 4 poz. 27, z późn. zm.). Od 1 stycznia 2010 r. nowa ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2009 r., Nr 201 poz. 1540) nie objęła swoim zakresem przedmiotowym tego segmentu rynku hazardu, przez co praktycznie do końca 2015 r. przestanie on legalnie funkcjonować w Polsce (prawa nabyte podmiotów, które uzyskały wcześniej zezwolenia na okres 6 lat).

Wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2010 r. nowej ustawy regulującej urządzenie gier liczbowych i hazardowych, które jak czytamy w uzasadnieniu, miało na celu między innymi zwiększenie ochrony społeczeństwa i praworządności przed negatywnymi skutkami hazardu całkowicie położyło kres działalności w branży ANW. W efekcie nowych regulacji zwiększono między innymi wysokość stawki podatku ryczałtowego od jednego automatu z poziomu 180 euro do 2000 zł, czyli biorąc pod uwagę, że 1euro = 4,16 zł, nastąpił blisko 2,7 krotny wzrost obciążeń.

Ten znaczący wzrost podatku może pozwolić zachować rentowność branży. Jednak radykalne działania zakazujące dalszego rozwoju gier na automatach o niskich wygranych pozbawią budżet dodatkowych wpływów, które w obecnej sytuacji deficytu budżetowego są niezbędne. Lepiej byłoby utrzymać rozwój branży, przy jednoczesnym wzroście podatku od gier i zwiększeniu nadzoru i kontroli nad tym segmentem rynku.

Przeprowadzone na podstawie danych za 2008 r. symulacje powinny pomóc odpowiedzieć przynajmniej w części na te pytania. Powinny wskazać na optymalny poziom stawki podatku od gier, przy którym branża rynku niskiego hazardu zachowałaby rentowność, a wynik finansowy ze sprzedaży gier dla przeważającej części podmiotów z tego sektora byłby dodatni.

Cel i metody badań

Celem artykułu było określenie rentowności branży niskiego hazardu w Polsce w zależności od zmieniającej się wysokości stawki podatku. Badaniem objęto 60 podmiotów prowadzących działalność na rynku niskiego hazardu w 2008 r. Główną metodą przyjętą do realizacji postawionego celu była analiza danych rzeczywistych firm tego sektora uzyskana z raportów pochodzących z Ministerstwa Finansów, która posłużyła do przeprowadzenia symulacji. Wyniki poddane zostały analizie tabelarycznej oraz graficznej. W artykule posłużono się metodą wnioskowania dedukcyjnego, tj. formułowania ogólnych twierdzeń w oparciu o dorobek teorii i analizę zagadnień.

Sytuacja branży niskiego hazardu w 2008 r.

Działalność branży gier na automatach o niskich wygranych w 2008 r. podlegała opodatkowaniu zryczałtowaną stawką podatku od gier na automatach o niskich wygranych w wysokości 180 euro od jednego automatu. Pomimo podwyższenia w stosunku do poprzedniego okresu, tj. lata 2006-2007 r. podatku o 44%, tj. z 125 euro do 180 euro nie odnotowano hamującego wpływu zarówno na proces rejestracji automatów, jak i również na wysokość obrotów osiągniętych z tej działalności¹. Na koniec 2008 r. działało łącznie 22 687 punktów gier, w których eksploatowano 46 471 automatów do gier. W okresie tym działalność prowadziło (osiągało przychody) 59 podmiotów, które funkcjonowały w oparciu o uzyskane zezwolenia na prowadzenie gier na automatach o niskich wygranych. Generowały one łączne przychody (wpłaty do automatów) na poziomie 8,6 mld zł. Łączna natomiast wysokość obciążeń z tytułu podatku od gier dla tego sektora wyniosła 294,6 mln zł. Analiza wyniku finansowego uzyskiwanego przez poszczególne podmioty pokazuje, że na 59 podmiotów tylko 3 z nich wykazały ujemny wynik finansowy. Średnia rentowność sprzedaży dla sektora niskiego hazardu w 2008 r. wyniosła 5,4%.

Przedstawiony obraz rynku „niskiego hazardu” wskazuje, że roczna kwota dochodów budżetowych generowanych przez rynek niskiego hazardu uzależniona była od zryczałtowanej stawki podatku, kursu euro w oparciu, o który obliczana była zryczałtowana stawka podatku od gier oraz od liczby eksploatowanych automatów. Opodatkowanie sektora gier na automatach o niskich wygranych zryczałtowaną stawką podatku od gier uważane było przez pozostałe sektory rynku hazardu za zbyt uprzywilejowane, w stosunku do gier urządzanych w kasynach oraz w salonach gier na automatach. Przykładowo udział

---

¹ Raportu dot. Informacji o realizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych za 2008 r.

procentowy kwoty podatku ryczałtowego w odniesieniu do przychodów uzyskiwanych z jednego automatu zainstalowanego w salonie gier na automatach w 2005 r. wyniósł 11,5%, a w przypadku automatów o niskich wygranych zainstalowanych w punktach gier na automatach o niskich wygranych 4,1%². Obraz taki daje podstawę sądzić, że wzrost zryczałtowanej stawki podatku od gier płaconej od jednego eksploatowanego automatu o niskich wygranych przyczynić powinien się do zmniejszenia dysproporcji w zakresie opodatkowania tych sektorów gier.

Wskaźnik rentowności sprzedaży gier dla różnych poziomów zryczałtowanych stawek podatku

Udzielenie odpowiedzi na pytanie jak wysoka powinna być stawka podatku aby rentowność branży niskiego hazardu była zachowana jest bardzo złożona. Rynek hazardu charakteryzuje się swoistą specyfiką, gdyż jest to obszar, w którym z jednej strony prowadzona działalność jest niezwykle rentowną, ale z drugiej strony może stać się często źródłem wielu zjawisk patologicznych.

Na potrzeby niniejszego artykułu przeprowadzono symulację na podstawie rzeczywistych danych finansowych uzyskanych za 2008 r. przez każdą z 60 spółek (S_i) działających na rynku niskiego hazardu. Z danych źródłowych wynika, że jedna spółka pomimo, że uzyskała w 2008 r. stosowne zezwolenie na urządzenie gier na automatach o niskich wygranych, nie wygenerowała jednak żadnych przychodów z tej działalności. Dlatego też praktycznie na rynku w 2008 r. działało 59 podmiotów. Przyjęto następujące zmienne objaśniające charakteryzujące sytuację finansową poszczególnych spółek:

- przychody z gier tj. wpłaty do automatów dla i -tej spółki (P_{Ai})
- zysk/strata z działalności dla i -tej spółki (Z/S_i),
- wskaźnik rentowności sprzedaży dla i -tej spółki (R_i),
- średnią liczbą automatów dla i -tej spółki A_i .

W analizie uwzględniono ww. dane rzeczywiste za 2008 r., które osiągnięte zostały przez poszczególne podmioty funkcjonujące na rynku niskiego hazardu przy stawce zryczałtowanego podatku od jednego automatu obowiązującej na tym rynku i wynoszącej 180 euro. Ponadto do analizy przyjęte zostały następujące zryczałtowane stawki podatku od jednego automatu (S_n):

- $S_{n1} = 200$ euro (tj. 832 zł, przy kursie 4,16 zł/1 euro),
- $S_{n2} = 1000$ zł,
- $S_{n3} = 1500$ zł,
- $S_{n4} = 2000$ zł.

² Ministerstwo Finansów, Departament Służby Celnej, Wydział Polityki Gier.

Podział ten podyktowany był kilkoma względami. W przypadku pierwszej stawki 200 euro była ona rozważana w 2007 r. przy nowelizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych w zakresie zmiany art.45a, tj. podwyższenia stawki podatku ryczałtowego. Z dostępnych dokumentów dotyczących procedowania tej ustawy wynikało, iż na podstawie ówczesnej analizy przyjęcie stawki 200 euro powodowało, że branża niskiego hazardu stawała się nie rentowna.

Kolejne stawki podatku 1000 zł, 1500 zł oraz 2000 zł niezbędne były do ustalenia progu dla którego (przy przyjętych założeniach) wskaźnik rentowności sprzedaży będzie osiągał ujemne wartości, co świadczyłoby o nadmiernym opodatkowaniu tej branży. W 2010 roku obowiązywała stawka podatku w kwocie 2000 zł.

Na tej podstawie przyjęto następujące zmienne objaśniane: wysokości dochodów podatkowych (DP_{ni}) generowanych przez każdy podmiot S_i przy zastosowaniu przyjętych stawek podatkowych oraz odpowiadający temu poziom zysku lub straty z działalności Z/S_{ni} . Dokonano ich obliczeń na podstawie następujących zależności:

$$DP_{ni} = \frac{DP_{2008i} \times Sn_{1...4}}{S_{2008}}$$

gdzie:

- DP_{ni} – dochód podatkowy wygenerowany przez *i-tą* spółkę przy danej stawce podatkowej Sn
- DP_{2008i} – dochód podatkowy wygenerowany przez *i-tą* spółkę w 2008 r. przy stawce podatkowej 180 euro (749 zł, przy kursie 4,16 zł/1 euro)
- $Sn_{1...4}$ – przyjęta stawka podatku ryczałtowego: Sn_1, Sn_2, Sn_3 lub Sn_4 ,
- S_{2008} – stawka podatku ryczałtowego obowiązująca w 2008 r., tj. 180 euro (749 zł, przy kursie 4,16 zł/1 euro)

$$Z/S_{ni} = DP_{2008i} + Z/S_{2008i} - DP_{ni}, \text{ gdzie:}$$

- Z/S_{ni} – zysk lub strata z działalności *i-tej* spółki przy danej stawce podatkowej Sn
- Z/S_{2008i} – zysk lub strata z działalności *i-tej* spółki wygenerowany w 2008 r.

W przypadku każdej spółki ustalono wysokość dochodów podatkowych oraz poziom wyniku finansowego z działalności przy poszczególnych stawkach podatku ryczałtowego od każdego automatu. Następnie zagregowano wartości tych zmiennych dla każdego przyjętego poziomu stawki podatku ryczałtowego otrzymując wysokość dochodów podatkowych wygenerowanych przez wszystkie

spółki przy danej stawce podatkowej S_n (ΣDP_n) oraz wynik finansowy z działalności, wypracowany przez wszystkie podmioty działające na rynku niskiego hazardu ($\Sigma Z/S_n$). Na tej podstawie uzyskano wyniki przedstawione w tabeli 1. Wzrost zryczałtowanej stawki podatku od gier płaconego od jednego automatu przy założeniu, że liczba automatów ustalona w 2008 r. pozostaje stała, w sposób znaczący rzutuje na wysokość łącznych dochodów podatkowych, które wzrosły w przypadku zastosowania stawki na poziomie 2000 zł – 2,7 razy. Jednocześnie skutkiem tak znacznego wzrostu obciążeń podatkowych, spowodowanych podwyższeniem stawki podatku był całkowity spadek zysku generowanego przez rynek niskiego hazardu i ujemny wynik dla tego rodzaju działalności w wysokości –28,4 mln zł.

Rysunek 1 pokazuje, iż dla stawki podatkowej ustalonej na poziomie 975 zł nastąpiło zrównanie dochodów podatkowych, z zyskiem osiąganym przez spółki działające na rynku.

Obie zmienne osiągnęły wówczas wartość 380 mln zł. Dalsze zwiększanie stawki podatku ryczałtowego powodowało odwrócone tendencje w zachowaniu się dwóch zmiennych. Krzywą dochodów budżetowych cechowała tendencja rosnąca, natomiast krzywa wyniku finansowego prowadzonej działalności miała nachylenie ujemne. Rynek niskiego hazardu osiągnął zerowy poziom opłacalności dla podatkowej stawki ryczałtowej w wysokości 1900 zł.

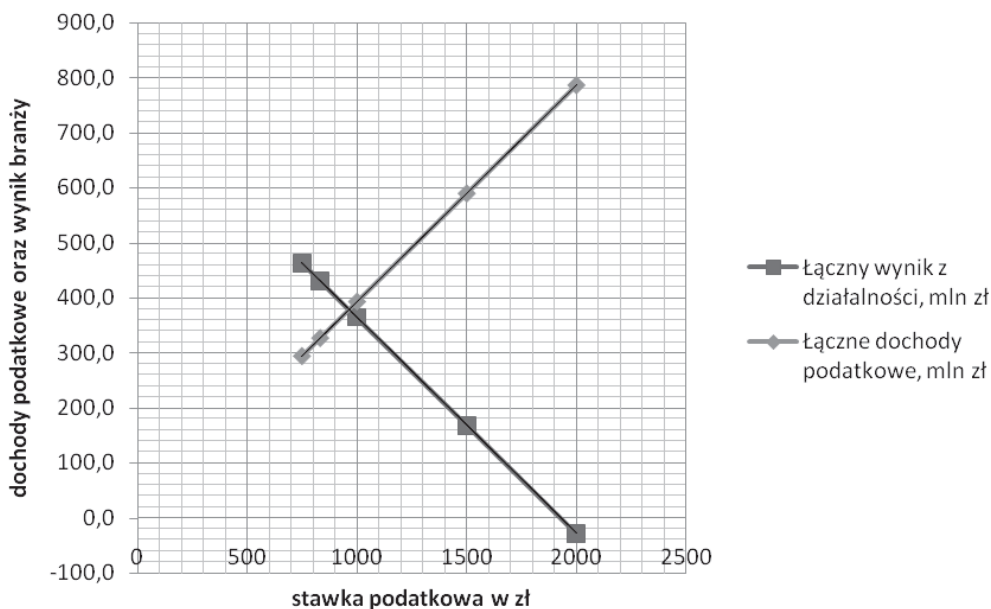
Uwzględniając fakt, iż dla dokonania symulacji zostało przyjęte założenie dotyczące stałej wartości przychodów ze sprzedaży, tzn. przychodów określonych na poziomie jaki wygenerowany zostały przez rynek niskiego hazardu w 2008 r., tj. 8,6 mln zł, obliczono wskaźnik rentowności sprzedaży przy poszczególnych stawkach podatkowych, uwzględniając łączny wynik finansowy osiągany przez rynek ze sprzedaży gier o niskich wygranych (tabela 2). Wskaźnik rentowności kształtował się w przedziale -0,3% do 5,4%. Ujemną wielkość wskaźnik osią-

Tabela 1

Dochody podatkowe oraz wynik z działalności branży niskiego hazardu przy różnych poziomach stawek podatkowych

Stawki podatkowe S_n	Łączne dochody podatkowe ΣDP_n	Łączny wynik z działalności $\Sigma Z/S_n$
zł	mln zł	mln zł
200 euro (832 zł)	327,3	430,8
1 000	393,3	364,8
1 500	589,9	168,2
2 000	786,5	-28,4

Źródło: Obliczenia własne

Rysunek 1

Wzajemna zależność dochodów podatkowych oraz wyniku finansowego branży

Tabela 2

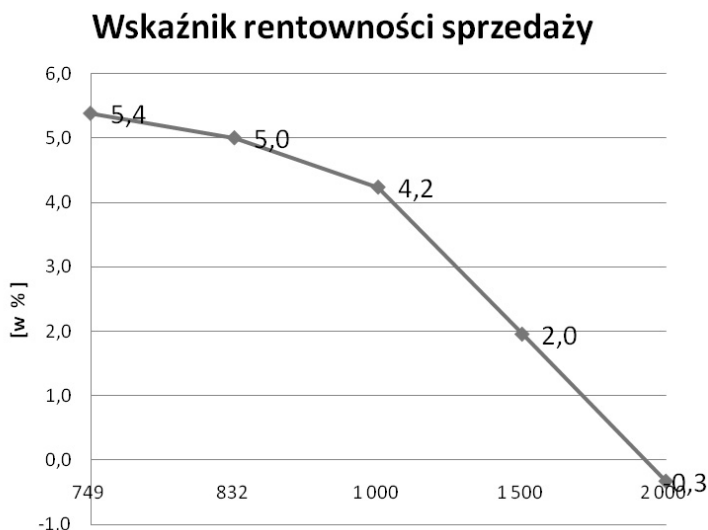
Wskaźnik rentowności dla branży niskiego hazardu przy różnych stawkach podatkowych

Stawki podatku	Przychody za 2008 r. (wpłaty do automatów)	Zysk/strata z działalności	Wskaźnik rentowności sprzedaży
zł	mln zł	mln zł	%
749 zł (180 euro)	8 603	463,6	5,4
832 zł (200 euro)	8 603	430,8	5,0
1 000 zł	8 603	364,8	4,2
1 500 zł	8 603	168,2	2,0
2 000 zł	8 603	-28,4	-0,3

Źródło: Opracowanie własne.

gnął dla stawki podatku ryczałtowego ustalonej na poziomie 2000 zł, czyli takim jaki obowiązuje w 2011 r. na rynku hazardu.

Krzywa rentowności charakteryzuje się nachylenie ujemnym (rys. 2). W przypadku stawki podatkowej w wysokości 1500 zł rentowność branży niskiego hazardu wyniosła 2%. Przy tej stawce branża wykazywała zysk z działalności w wysokości 168,2 mln zł, dostarczając jednocześnie podatkowych dochodów budżetowych w kwocie 589,9 mln zł.

Rysunek 2

Wskaźnik rentowności dla branży niskiego hazardu przy różnych stawkach podatkowych (%)

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach analizy poziomu wyniku finansowego ze sprzedaży gier osiąganego przez poszczególne spółki wyodrębniono 12 przedziałów wartościowych, do których przyporządkowano spółki według kryterium wartości wygenerowanego zysku bądź straty z działalności (tabela 3). Z ogólnej liczby 59 podmiotów jakie prowadziły w 2008 r. działalność poprzez urządzenie gier o niskich wygranych tylko 3 wykazały ujemny wynik finansowy sprzedaży. Dodatni wynik finansowy na sprzedaży, który zawierał się w przedziale 0<1 mln zł osiągnęło 14 podmiotów, natomiast kolejne 12 spółek wypracowało dochód w granicach 2<5 mln zł. Przyjmując założenie, że poziom przychodów ze sprzedaży gier utrzymywałby się na poziomie z 2008 r. stwierdzono, że zmiana stawki podatkowej do 832 zł w niewielkim stopniu wpłynęłaby na wysokość generowanych przez poszczególne spółki zysków. Zauważalna różnica dla zysku mieszczącego się w przedziale 0<1 mln zł wystąpiła w przypadku stawki podatkowej ustalonej na poziomie 1000 zł. Liczba podmiotów, która znalazła się w tym przedziale wzrosła o 11, do poziomu 23.

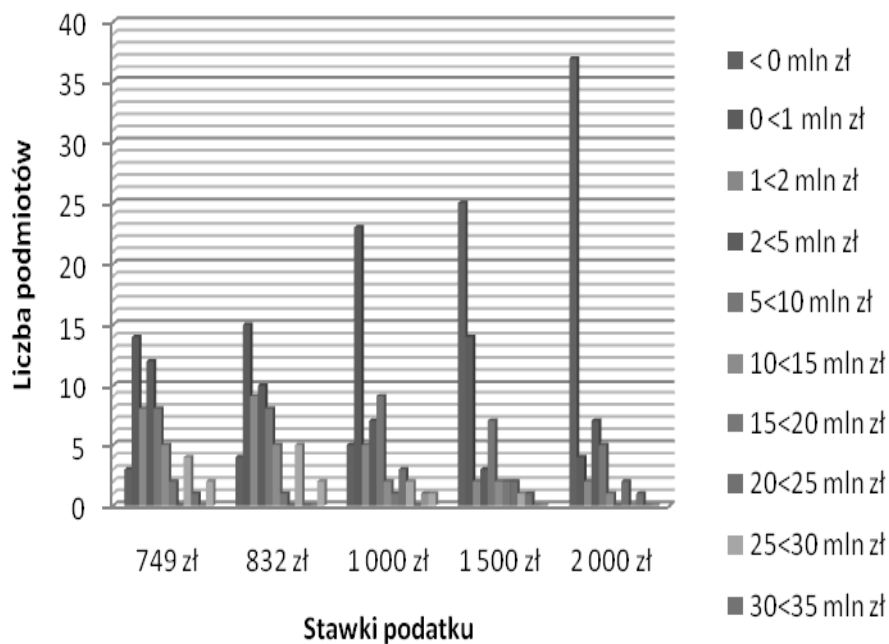
Stratę wykazało wówczas 5 spółek. Kolejne podwyższenie zryczałtowanej stawki podatku do 1500 zł spowodowało, iż 25 spółek z branży niskiego hazardu (43% rynku) zanotowałyby stratę, natomiast 14 osiągnęło zysk w przedziale 0<1 mln zł.

Tabela 3

Liczba podmiotów osiągających wynik finansowy sprzedaży według różnych stawek podatkowych

Zysk/Strata z działalności	Stawki podatkowe				
	749 zł (180 euro)	832 zł (200 euro)	1 000 zł	1 500 zł	2 000 zł
< 0 mln zł	3	4	5	25	37
0 <1 mln zł	14	15	23	14	4
1<2 mln zł	8	9	5	2	2
2<5 mln zł	12	10	7	3	7
5<10 mln zł	8	8	9	7	5
10<15 mln zł	5	5	2	2	1
15<20 mln zł	2	1	1	2	0
20<25 mln zł	0	0	3	2	2
25<30 mln zł	4	5	2	1	0
30<35 mln zł	1	0	0	1	1
35<40 mln zł	0	0	1	0	0
>40 mln zł	2	2	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 3

Struktura podziału wyniku finansowego (mln zł)

Zysk na poziomie przekraczającym 25 mln zł byłby udziałem tylko 2 spółek. Aktualnie obowiązująca stawka podatku ryczałtowego od jednego automatu w wysokości 2000 zł przy założeniu, że poszczególne podmioty generowałyby przychody z poziomu 2008 r. wywołałaby sytuację, w której 37 spółek nie wypracowałyby żadnego zysku natomiast 13 osiągnęłyby zysk poniżej 5 mln zł (rys. 3).

W efekcie podmioty nie byłyby w stanie maksymalizować zysku, co w rezultacie spowodowałoby albo ucieczkę do szarej strefy lub całkowite wcześniejsze się wycofanie z rynku niskiego hazardu.

Wnioski

W opracowaniu określono rentowność branży niskiego hazardu w zależności od zmiany wysokości stawki opodatkowania podatkiem ryczałtowym, płaconym od jednego automatu. W ramach przeprowadzonych analiz sformułowano następujące wnioski:

1. Ustalenie podatku od gier w formie zryczałtowanej w wysokości 2000 zł miesięcznie od gier urządzanych na każdym automacie spowoduje całkowity spadek rentowności branży niskiego hazardu do -0,3%. W tym przypadku 37, z ogólnej liczby 59 podmiotów funkcjonujących na rynku niskiego hazardu, nie będzie w stanie wygenerować żadnego zysku ze sprzedaży.
2. Stan równowagi pomiędzy łącznym zyskiem generowanym przez rynek niskiego hazardu, a sumą dochodów podatkowych na poziomie 380 mln zł osiągnięty został dla ryczałtowej stawki podatkowej równej 975 zł. Rentowność branży niskiego hazardu może zostać zachowana, gdy wysokość stawki opodatkowania podatkiem ryczałtowym nie przekroczy kwoty 1900 zł.
3. Mając na uwadze aktualny stan prawny dotyczący gier niskowygraniowych można sądzić, że zarówno wycofanie z rynku tego rodzaju gier jak i radykalne zwiększenie stawki podatkowej pozbawią budżet dodatkowych wpływów podatkowych, w związku z ucieczką podmiotów do szarej strefy (np. wprowadzenie innych rozwiązań technicznych urządzania samej gry oraz wypłacania wygranych). Dlatego też uzasadnione powinno być przyjęcie stawki podatkowej na poziomie 1500 zł i pozostawienie rynku pod ścisłym nadzorem podatkowym, z zakazem dalszego zwiększania liczby rejestrowanych automatów. Pozwoliłoby to pozyskać łączne roczne wpływy do budżetowe w kwocie 589,9 mln zł, przy jednoczesnym poziomie wskaźnika rentowności sprzedaży gier równym 2%.

Literatura

Informacja o realizacji ustawy o grach i zakładach wzajemnych w 2007 roku. Ministerstwo Finansów, Warszawa 2008. Ustawa z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (Dz. U. z 2004 r., Nr 4 poz. 27, z późn. zm.).
Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2009 r., Nr 201 poz. 1540).

Taxation and the low profitability of the gambling industry

Abstract

The article defines the profitability of low gambling. Setting the tax on gambling at the level of 2000 zł will cause lowering of the profitability of low gambling. Remaining profitability is possible at the tax on gambling lower than 1900 zł. The optimal tax rate should be set at 1500 zł. It would allow to gain the budget profit of 590 mln zł.